

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКОЮ СИСТЕМОЮ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

Анотація. Розглянуто проблематику процесів управління банківською системою України на макро- та мікрорівнях.

Аннотация. Рассмотрена проблематика процессов управления банковской системой Украины на макро- и микроуровнях.

Annotation. The problems of management processes of banking system of Ukraine on the macro and micro levels have been considered.

Ключові слова: проблема, банківська система, глобалізація, інтеграція, грошово-кредитні ресурси, управління.

Сучасний етап розвитку банківської системи нашої держави є унікальним історичним явищем з двох причин. По-перше, це те, що самостійна українська держава є новітнім державним утворенням, яке переживає ключові етапи свого становлення в нових економічних умовах, відтворених на основі науково-технічної революції та нових рівнів інформатизації процесу суспільного розвитку. По-друге, значною мірою імпортовані з-за кордону кризові явища і тенденції національної банківської системи самі по собі вперше відтворюються в настільки глобальному економічному вимірі. У зв'язку з цим для забезпечення ефективності й стабільності функціонування ланки та персоналії впливу й безпосереднього управління банківською системою повинні чітко усвідомлювати свою роль, діяти узгоджено та результативно для того, щоб не допустити її регресу.

Процеси управління банківською системою досліджувалися багатьма теоретиками і практиками банківської справи. Серед них можна виділити М. Фрідмена, Ф. Мішкіна, С. Ільєсова, Г. Папіряна, М. Швайку, С. Яременка, В. Гейця, С. Савлука, А. Мороза та ін.

Метою даної статті є аналіз проблеми національної банківської системи, визначення зовнішніх чинників впливу на процеси, що в ній відбуваються, обґрунтування можливості ефективного розв'язання нагальних проблем банківської спільноти.

Відповідно до даної мети поставлено такі завдання:

ознайомитись із сучасним станом банківської системи України;

визначити чинники впливу на банківську систему;

розглянути проблеми управління банківською системою.

Об'єкт роботи – банківська система України на сучасному етапі розвитку.

Предметом дослідження є управління банківською системою України.

Досліджуючи банківську систему будь-якої країни, необхідно враховувати, що її сучасний стан – це результат тривалого розвитку, плід складних юридичних та економічних перетворень, які спираються не лише на суто економічні та юридичні закони і тенденції, а й враховують національні, культурні, моральні традиції народу.

Банківська система – організаційна сукупність різних видів банків у їх взаємозв'язку, що існує в тій чи іншій країні в цілком визначений історичний період [1].

Банківська система України на сучасному етапі покликана надати імпульс для подальшого розвитку економіки, підтримати процеси реформування технологічно відсталих й енергоємних галузей народного господарства, а також забезпечити втілення пріоритетних проектів національного розвитку.

Проблеми управління банківською системою слід розглядати в аспектах забезпечення ефективності менеджменту на таких організаційно-структурних рівнях:

макронаціональному – загальнодержавному рівні, яким опікується Національний банк України;

мікронаціональному – управління комерційним банком загальнонаціонального або меншого масштабу в межах держави;

міжнародному – рівні, на якому оперують банки зі значними частками іноземного капіталу в рамках міжнародних банківських груп та національні учасники двох попередніх рівнів під час проведення операцій на міжнародних ринках та в процесі реалізації будь-яких видів міждержавної взаємодії.

Національний банк України у своїй роботі повинен забезпечити стабільність курсу національної валюти, стримувати інфляційні процеси та забезпечувати розвиток національної економіки шляхом проведення зваженої монетарної політики та засобами регулювання грошово-кредитної системи.

Останні декілька років характеризувалися суттєвими відхиленнями в роботі даного регулятора. Наведемо деякі з цих чинників: внутрішньодержавна політична нестабільність; посилення негативного впливу глобальних економічних процесів; зменшення довіри до національної банківської системи й до національної валюти; суттєве зростання зовнішнього та внутрішнього державного боргу. Усі вони мали негативний вплив на функцію підтримання стабільності гривні й реалізацію інших завдань Національного банку. Останнім часом завдяки зваженій позиції різних органів влади вплив деяких із наведених факторів вдалося локалізувати чи обмежити.

З розвитком національної банківської системи, набуттям все більшої її ваги й ролі в державному

користуються її послугами. Ці проблеми підлягають класифікації, яку подано в багатьох національних та іноземних джерелах. На погляд автора, їх можна структурувати за такими категоріями:

матеріально-фінансові;

проблеми ефективного управління;

проблеми конкурентного середовища та розвитку.

Міжнародній рівень проблем, які вирішує банківська система нашої держави, досить часто має суто операційний характер. Це спричинено тим, що можливості лобіювання інтересів національної банківської системи на рівні іноземних законодавців та регуляторів обмежені незначною роллю сучасної України на геополітичній мапі світу. Ринкові чинники, які може використовувати Національний банк для лобіювання інтересів національної банківської системи за кордоном, є несуттєвими у зв'язку з тим, що питома вага економіки нашої держави і, як наслідок, її банків незначна навіть у європейському вимірі. Водночас відсутність традиції використання іноземних держав й фінансових систем на користь українським інтересам, а також статус ринку, що розвивається у світовому економічному співтоваристві, дають змогу іноземним лобістським структурам бути лідерами у взаємних переговорах та в процесі визначення напрямків розвитку співпраці з нашим банківським сектором. Оскільки суттєва частка комерційних банків України є банками зі значною концентрацією іноземного капіталу, можна стверджувати, що вони в такому ж співвідношенні працюють на задоволення приватних, інституційних чи державних інтересів інших країн.

Можна зазначити, що серед основних проблем системного характеру, з якими стикається національна банківська система, є низький державний кредитний та інвестиційний рейтинг, відсутність довіри до національної грошової одиниці, імідж корупційної і сировинної економіки, нестабільної в політичному плані держави з недосконалим й недостатньо адаптованим законодавством. Усі ці проблеми негативно відбиваються на роботі як Національного банку, так і комерційних банків України, що меншою мірою зацікавлені у вирішенні першочергових завдань, які стоять перед національною банківською системою.

Універсальним методом вирішення наведених проблем є консолідація зусиль всіх членів банківської системи для їх розв'язання, залучення до даного процесу державних установ, що мають вплив на роботу національного фінансового сектору, та створення необхідних робочих груп. Упровадження дієвих механізмів визначення громадської, наукової та професійної точки зору з банківської проблематики, досягнення збалансованих поглядів на реалізацію завдань, які стоять перед банківськими колами, дозволить отримувати соціальний ефект на нижчих рівнях національної економіки й суспільства, стане запорукою суспільно корисного функціонування національної банківської системи, а отже, її успішності.

Наук. керівн. Глебова Н. В.

Література. 1. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.99 679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua. 2. Кульпінський С. Фіскальні наслідки державної підтримки проблемних банків / С. Кульпінський // Наукові праці НДФІ : науковий збірник. – К. : Наук.-досл. фін. інст. МФУ, 2009. – Вип. 1(46). – С. 20–25. 3. Швайка М. Банківська система України: проблеми становлення й удосконалення / М. Швайка. – К. : Вид. Київ. міжнар. ун-ту, 2010. – 314 с.